



รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง*

MODEL OF CULTURAL TOURISM MANAGEMENT OF WAT THA IT,
PHO THONG DISTRICT, ANG THONG PROVINCE

พระครูสังฆรักษ์สัญญา จิรวทโธ

Phrakrusangkarak Sanya Ciravaddho

วัดท่าอิฐ อ่างทอง

Wat Tha It, Ang Thong

Corresponding Author E-mail: nonchapat.p@outlook.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษากระบวนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 3. นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ใช้ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร จำนวน 367 คน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 รูปหรือคน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพบว่า ทั้ง 4 ด้านคือ การบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ การบริหารวัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 4 ปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการ ได้ร้อยละ 54.3 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนหลักสัปปายะ 4 ส่งผลต่อการบริหารจัดการทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้ง 4 ปัจจัยสามารถร่วมกันทำนายการบริหารจัดการ 63.2 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ 3. รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ 1. การบริหารจัดการทรัพยากร 2. การบริหารจัดการตามหลักสัปปายะ 4 และ 3. รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม; หลักสัปปายะ 4



Abstract

Objectives of this research article were: 1. to study the level of cultural tourism resource management, 2. to study the factors affecting the cultural tourism management, 3. to present the model of cultural tourism management of Wat Tha It, Pho Thong District, Ang Thong Province. A mixed methods research approach was conducted. The quantitative research collected data from 367 samples, analyzed using descriptive statistics. The qualitative research involved document analysis, a study of relevant concepts, theories, and related research, along with in-depth interviewing 10 key informants.

The findings revealed that: the overall management of cultural tourism sites was at a high level in every aspect, indicating effective practices across the board. The factors influencing management were identified as personnel management, budget management, materials and equipment management, and general management. All of which had a statistically significant effect at the .01 level. Together, these four factors could predict management outcomes by 54.3 percent, thereby accepting the proposed hypothesis. Furthermore, the application of the Four Sappaya Principles was also found to significantly affected management in all four aspects at the 0.01 level, with the combined factors predicting management outcomes by 63.2 percent, thus accepting the hypothesis. These results highlighted the essential role of Buddhist principles in strengthening systematic and sustainable management. Finally, the research proposed three models of cultural tourism site management: resource management, management based on the Four Sappaya Principles, and an integrated cultural tourism management model.

Keywords: Management; Cultural Tourism; Four Sappaya Principles

บทนำ

ประเทศไทยมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวมากมายและหลากหลาย ทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ



มีจำนวนมากถึง 39.8 ล้านคน และมีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12 ของจีดีพีทั้งประเทศ จึงถือเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญยิ่งต่อประเทศและการเติบโตของอุตสาหกรรมนี้ เป็นผลให้เกิดการลงทุนสร้างเม็ดเงินในประเทศมากขึ้น ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประเทศได้ (สำนักงานสถิติเศรษฐกิจและสังคม, 2557)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ผู้อื่นและย้อนกลับมาตนเองอย่างเข้าใจ ความเกี่ยวพันของสิ่งต่าง ๆ ในโลกที่มีความเกี่ยวโยงกัน และไม่สามารถแยกออกจากกันได้ วัดเป็นศูนย์รวมของมรดกวัฒนธรรม และสรรพวิชาอันหลากหลายนับตั้งแต่โบราณกาล และยังมีฐานะเป็นแหล่งประดิษฐานและรวบรวมของมรดกทางศิลปวัฒนธรรมทั้งที่เป็นโบราณสถานโบราณวัตถุและศิลปวัตถุ จังหวัดอ่างทองมีวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมากมาย ซึ่งมีประวัติศาสตร์ความเป็นมา และวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่น่าสนใจ เช่น วัดท่าอิฐ มีพระพุทธรูปที่สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา ประมาณ 200 กว่าปีมาแล้ว (จังหวัดอ่างทอง, 2567) แม้ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดจะเป็นที่นิยม สามารถสร้างรายได้ให้กับวัดและชุมชนในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก สามารถสร้างความมั่นคงให้กับเศรษฐกิจของประเทศได้เป็นอย่างดีก็ตาม แต่การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของวัดก็ยังประสบกับปัญหามากมาย การส่งเสริมการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่มักประสบปัญหา โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีทางสังคมของชุมชน เพราะรูปแบบของการจัดการการท่องเที่ยวของวัดโดยทั่วไปนั้นมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจมากกว่าที่จะสนใจถึงผลกระทบที่อาจมีต่อชุมชน (พระมหาจรรยา อภิธมฺมจิตโต และคณะ, 2564) จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้ทราบถึงการบริหารจัดการปัจจัยที่ส่งผล และเพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้ไปพัฒนาเป็นแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง และวัดอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง



3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

เป็นการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลบางพลับ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 4,361 คน (เทศบาลเมืองบางพลับ, 2567)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 367 คน

2.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 5 กลุ่ม จำนวน 10 รูปหรือคน โดยเลือกจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง ได้แก่ 1. กลุ่มพระสงฆ์ 2. กลุ่มนักวิชาการด้านการจัดการเชิงพุทธ 3. กลุ่มนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว 4. กลุ่มผู้นำชุมชน 5. กลุ่มผู้ประกอบการ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 367 ชุด โดยสร้างเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยการศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด จากนั้นจึงสร้างและตรวจสอบความเที่ยงตรง ก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วจึงปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยสร้างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้อง นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาวิเคราะห์

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยขอความอนุเคราะห์จากถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ กำหนดวัน เวลา และสถานที่เพื่อสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้นำมารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ด้วยสถิติที่เหมาะสม คือ 1. สถิติพรรณนา 2. สถิติที่ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3. การทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน 4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด

5.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบทสังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอในรูปแบบการเรียบเรียงต่อไป

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง พบว่า 1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐตามหลัก 4 M โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.517) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามหลักสัปปายะ 4 ของวัดท่าอิฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.690) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 3. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.515) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง พบผลการวิจัยดังนี้

2.1 สมมติฐานที่ 1 สรุปว่า การบริหารจัดการ 4 M ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า การบริหารจัดการ 4 M สามารถทำนายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ ได้ร้อยละ 54.3 ($R^2=.543$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารจัดการ สามารถทำนายการบริหารจัดการ ได้ร้อยละ 38.8 ($R^2=.388$) การบริหารบุคลากร สามารถทำนายการบริหารจัดการ ได้ร้อยละ 29.3 ($R^2=.293$) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ สามารถทำนายการบริหารจัดการ ได้ร้อยละ 17.7 ($R^2=.177$) และการบริหารงบประมาณ สามารถทำนายการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ได้ร้อยละ 13.7 ($R=.137$) ตามลำดับ



2.2 สมมติฐานที่ 2 สรุปว่า หลักสัปปายะ 4 ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทองทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า หลักสัปปายะ 4 สามารถทำนวยการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ได้ร้อยละ 63.2 ($R^2=.632$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ธรรมสัปปายะ สามารถทำนวยการบริหารจัดการ ได้ร้อยละ 28.9 อาวาสสัปปายะ สามารถทำนวยการบริหารจัดการ ได้ร้อยละ 27.0 อาหารสัปปายะ สามารถทำนวยการบริหารจัดการ ได้ร้อยละ 23.2 และ บุคคลสัปปายะ สามารถทำนวยการบริหารจัดการ ได้ร้อยละ 14.2 ตามลำดับ

3. รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง พบว่า 1. ด้านแหล่งเรียนรู้ คือ วัดท่าอิฐเน้นการให้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับประวัติและคุณค่าของวัด โดยใช้เทคโนโลยี QR Code แอปพลิเคชัน และช่องทางออนไลน์ เว็บไซต์ เพจ เพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม เช่น การสาธิตทำสมุนไพรหรือการแสดงศิลปะพื้นบ้าน เพื่อสร้างประสบการณ์ที่น่าสนใจ พร้อมทั้งอบรมบุคลากรให้มีความรู้และบริการอย่างมืออาชีพ 2. ด้านภูมิทัศน์ คือ วัดท่าอิฐให้ความสำคัญกับการออกแบบสถาปัตยกรรมที่สะท้อนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และรักษาพื้นที่ธรรมชาติให้ร่มรื่น สวยงาม มีการดูแลความสะอาด จัดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ และจัดเส้นทางเดินที่ปลอดภัย พร้อมทั้งให้ข้อมูลประวัติศาสตร์ในแต่ละจุดสำคัญ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อความยั่งยืน 3. ด้านการบริการพื้นฐาน คือ วัดท่าอิฐมีบุคลากรที่เพียงพอและได้รับการฝึกอบรม เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความพึงพอใจ มีร้านค้า อาหาร เครื่องดื่ม ที่พักผ่อน และห้องน้ำที่สะอาดและได้มาตรฐาน นอกจากนี้ยังมีการจัดหาป้ายแนะนำเส้นทางและกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงระบบรักษาความปลอดภัยที่ดีและที่จอดรถที่สะดวกและปลอดภัย เพื่อให้การเยี่ยมชมวัดเป็นไปอย่างราบรื่น 4. ด้านความปลอดภัย คือ วัดท่าอิฐให้ความสำคัญสูงสุดด้วยการมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและหน่วยแพทย์พร้อมดูแล โดยเฉพาะช่วงเทศกาลหรือวันหยุด ติดตั้งกล้องวงจรปิดและป้ายเตือนอันตราย รวมถึงฝึกอบรมเจ้าหน้าที่รับมือเหตุฉุกเฉินและการปฐมพยาบาล มีการวางแผนเส้นทางเดินให้ปลอดภัย และจัดการจราจรภายในวัดให้คล่องตัว พร้อมใช้เทคโนโลยีแจ้งเตือนภัย และจัดพื้นที่หลบภัยในกรณีฉุกเฉิน นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุและเด็ก และประเมินความเสี่ยงพร้อมปรับปรุงระบบความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความมั่นใจสูงสุดแก่ผู้เยี่ยมชม

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง 1. การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของวัดท่าอิฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$, S.D.= 0.517) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะว่า วัดมีการอบรมพัฒนาศาสนิกชนให้มีความรู้ด้านการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง วัดมีการจัดทางงบประมาณในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของวัดให้เพียงพอต่อความต้องการ วัดมีการดูแลรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระอุดมสิทธิธนายก (กำพล คุณงกิจโร) และคณะ (2566) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดในจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดในจังหวัดนนทบุรี คือ ระดับปัจจัยการพัฒนา 4 M โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ระดับสัปปายะ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.92$) เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยอภิปรายได้ว่า ด้านคน คือ วัดมีการอบรมพัฒนาศาสนิกชนให้มีความรู้ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมากเหมือนกัน ด้านเงิน คือ วัดเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนทั่วไปได้ร่วมทำบุญบริจาคเพื่อสมทบทุนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

2. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามหลักสัปปายะ 4 ของวัดท่าอิฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.690) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะว่า วัดมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสะอาด ร่มรื่น มีระบบการจัดการขยะที่ดี วัดหรือบริเวณใกล้เคียงมีร้านอาหารและเครื่องดื่มที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ ถูกสุขอนามัย วัดมีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ด้านวัฒนธรรม และเชี่ยวชาญด้านภาษาเป็นอย่างดี วัดมีให้ธรรมะแก่นักท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูวินัยธรศิริเชษฐ์ สิริวิฑูโน และคณะ (2566) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการเสนาสนะที่พึงประสงค์ของวัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการในรูปแบบการบริหารจัดการเสนาสนะที่พึงประสงค์ของวัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้การบริหารจัดการ PDCA และหลักสัปปายะ 4 พบว่า การบริหารจัดการ PDCA โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.657) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และตามหลักสัปปายะ 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.710) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยอภิปรายได้ว่า ด้านอาวาสสัปปายะ คือ วัดมีการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณวัดให้มีความสะอาด อยู่ในระดับมากเหมือนกัน ด้านอาหารสัปปายะ คือ วัดมีการจัดการอาหารที่สะอาดถูกสุขอนามัย อยู่ใน



ระดับมากเหมือนกัน ด้านบุคคลสัปปายะ คือ วัดมีการเชิญบุคลากรภายนอกมาให้ความรู้ในการจัดการเสนาสนะภายในวัด อยู่ในระดับมากเหมือนกัน และด้านธรรมสัปปายะ คือ เจ้าอาวาสมีการใช้ภาษาธรรม มีการใช้วาจาที่สุภาพติดต่อบุคลากรทั้งภายในและภายนอก อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

3. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, $S.D.=0.515$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เพราะว่า วัดมีการแสดงข้อมูลประวัติความเป็นมา ความสำคัญของวัด มีสภาพแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงาม บุคลากรที่ให้บริการเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ และแหล่งท่องเที่ยวของวัดมีความปลอดภัย มีการป้องกันภัย หรือมีป้ายเตือนในบริเวณที่มีความเสี่ยงต่ออันตราย สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสิริภัทร สิริภุโท (2567) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวัดในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์ที่มีต่อองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวัดในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.89$, $\sigma=0.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยอภิปรายได้ว่า ด้านแหล่งเรียนรู้ คือ วัดมีการแสดงข้อมูลประวัติความเป็นมาและความสำคัญของวัด ศาสนวัตถุ ศาสนสถาน และข้อควรปฏิบัติไว้ชัดเจน อยู่ในระดับมากเหมือนกัน ด้านภูมิทัศน์ คือ วัดมีสภาพแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงามร่มรื่น และอุดมสมบูรณ์ อยู่ในระดับมากเหมือนกัน ด้านการบริการพื้นฐาน คือ บุคลากรที่ให้บริการเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ อยู่ในระดับมากเหมือนกัน และด้านความปลอดภัย คือ วัดมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ทันสมัย เช่น กล้องวงจรปิด ครอบคลุมทั่วพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากเหมือนกัน

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง 1. การบริหารจัดการ 4 M ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ ทั้ง 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการ เป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยให้การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ประสบความสำเร็จได้ ดังนั้น การมุ่งเน้นการบริหารจัดการอย่างมีระบบ มีขั้นตอน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวางแผนกลยุทธ์ไว้ชัดเจน จึงควรได้รับความสำคัญเป็นอันดับแรก ในขณะที่การบริหารทรัพยากรด้านอื่น ๆ ควรได้รับการพิจารณารองลงมา โดยเฉพาะงบประมาณ ซึ่งอาจมีอิทธิพลน้อยที่สุดในการผลักดันการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระสมุห์บุญโชค กิตติสาร และคณะ (2566) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการดำเนินงาน



ส่งผลต่อการบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอกอำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรีทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และสามารถร่วมกันทำนายความผันแปรได้ร้อยละ 66.9 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 โดยอภิปรายว่า การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดที่วัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการฟื้นฟู ได้แก่ บุคลากร การจัดการ งบประมาณ และวัสดุซึ่งมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ บุคลากรที่มีความรู้และทักษะช่วยสร้างแรงบันดาลใจ การจัดการที่ดีทำให้กระบวนการฟื้นฟูราบรื่น งบประมาณที่เพียงพอสนับสนุนการดำเนินการ และวัสดุที่จำเป็นช่วยเสริมประสิทธิภาพโครงการ

2. หลักสัปปายะ 4 ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ ทั้ง 4 ด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าธรรมสัปปายะเป็นปัจจัยหลักที่จะช่วยให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเสริมสร้างความยั่งยืนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่อวาสสัปปายะ และอาหารสัปปายะ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในระดับปานกลาง ส่วนบุคคลสัปปายะ แม้จะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการ แต่ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุดสำหรับจิตใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาจินตวัฒน์ จารุวฑฒโน และคณะ (2563) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารวัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส จังหวัดสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารวัดตามหลักสัปปายะ 4 กับรูปแบบการบริหารวัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส มีความสัมพันธ์กันมาก ($r=0.844$, $\text{sig.}=0.000$) โดยอภิปรายว่า งานวิจัยนี้มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กันในเรื่องของการใช้หลักสัปปายะ 4 ในการบริหารจัดการภายในวัด และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะในด้านการเสริมสร้างความยั่งยืน และความสุข ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการบริหารวัดสร้างสุขผ่านกิจกรรม 5 ส ทั้งในเชิงสถิติและการปฏิบัติจริง แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงและการประยุกต์ใช้หลักธรรมจากพระพุทธศาสนาในการบริหารจัดการวัดและแหล่งท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

3. รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง 1. การบริหารทรัพยากรของวัดท่าอิฐมีความเป็นระบบและประสิทธิภาพสูง โดยเน้นการพัฒนาบุคลากรด้วยการอบรมและมอบหมายงานตามความสามารถเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารงบประมาณอย่างโปร่งใส เพื่อรองรับการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการจัดหาและดูแลวัสดุอุปกรณ์คุณภาพเพื่อความสะอาดและปลอดภัยของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและการประชาสัมพันธ์ ยังช่วยดึงดูดผู้เยี่ยมชม ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาในระยะยาว สอดคล้อง



กับงานของพระครูชลธารโสภิต (สายชล จิตตคุตโต) (2566) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการบริหารจัดการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดปราจีนบุรี คือ 1. บริหารงานบุคคล มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใสและยุติธรรม ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร ให้มีความสามารถสูงสุดและปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ 2. การบริหารงบประมาณ ส่งเสริม การบริหารงบประมาณต้องโปร่งใสและมีประสิทธิภาพในการบรรลุวัตถุประสงค์ 3. การบริหารงานทั่วไป ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม และให้บริการแก่บุคลากรและชุมชนด้วยความรับผิดชอบและคุณภาพ เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โดยอภิปรายว่า งานวิจัยนี้มีความสอดคล้องกันในด้าน การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใส โดยเน้นการพัฒนาบุคลากร การบริหาร งบประมาณ และการดูแลสิ่งแวดล้อมเพื่อความยั่งยืน ซึ่งการบริหารทรัพยากรของวัดทำอิฐ เน้นการอบรมเจ้าหน้าที่และการอนุรักษ์วัฒนธรรม ส่วนการบริหารจัดการศูนย์ศึกษา พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดปราจีนบุรี เน้นการพัฒนาบุคลากรและการใช้สื่อ การเรียนการสอนออนไลน์ การดูแลสถานที่และสภาพแวดล้อม ทั้งสองมีเป้าหมายในการ ส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านการท่องเที่ยวและการศึกษาพระพุทธศาสนา

2. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามหลักสัปปายะ 4 คือ วัดทำอิฐให้ ความสำคัญกับการบริหารการท่องเที่ยวตามหลักสัปปายะ 4 เพื่อสร้างประสบการณ์ ที่สะดวกสบายและปลอดภัยแก่ผู้เยี่ยมชม โดยมีการจัดพื้นที่อย่างเหมาะสม รักษาความ สะอาด และสร้างบรรยากาศที่สงบ ร่มรื่น การเดินทางมายังวัดสะดวกและมีที่จอดรถ เพียงพอ ด้านอาหาร วัดให้บริการอาหารคุณภาพดี ราคาหลากหลาย และราคา สมเหตุสมผล ด้านบุคลากร วัดมีการฝึกอบรมให้มีทักษะการบริการและทัศนคติที่ดี ด้านธรรม วัดเสริมสร้างประสบการณ์ทางจิตใจผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การฝึกสมาธิและ การบรรยายธรรม เพื่อช่วยส่งเสริมการปฏิบัติธรรมและการดูแลสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ งานวิจัยของพระมหาบรรณ ปัญญาโร และคณะ (2567) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหาร จัดการอารยสถาปัตย์ของวัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการ บริหารจัดการอารยสถาปัตย์ของวัด เกิดขึ้นจากการบูรณาการองค์ความรู้ 3 ประการให้เป็น ขั้นตอนของการปฏิบัติงานด้านอารยสถาปัตย์ของวัด คือ ประการที่ 1 ใช้ระบบการจัดการ เชิงคุณภาพ (PDCA) ประการที่ 2 หลักการออกแบบอารยสถาปัตย์ 7 ประการ และ ประการที่ 3 หลักสัปปายะ 4 คือ 1. การจัดการสถานที่ให้เหมาะสม 2. การให้บริการอาหาร เครื่องดื่มตามสมควร 3. การจัดหาบุคลากรให้พร้อมในการปฏิบัติงาน 4. การให้ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติที่สมบูรณ์ โดยอภิปรายว่า ทั้งสองงานมีแนวคิดและหลักการที่สอดคล้องกัน ในด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม โดยเฉพาะ



การใช้หลักสัปปายะ 4 ซึ่งเป็นหลักการที่ช่วยให้การบริหารจัดการมีความเหมาะสมและสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับผู้เยี่ยมชม เป็นการเสริมสร้างการพัฒนาการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการสถานที่ทางวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับความต้องการของผู้เยี่ยมชมได้อย่างดี

องค์ความรู้จากการวิจัย

ระดับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้าน อยู่ในระดับมากมทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านแหล่งเรียนรู้ ด้านการบริการพื้นฐาน ด้านความปลอดภัย และด้านภูมิทัศน์ ตามลำดับ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ การบริหารจัดการ 4 M ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทุกด้าน คือ การบริหารจัดการ ส่งผลมากที่สุด รองลงมา คือ บริหารวัสดุอุปกรณ์ บริหารบุคลากร และบริหารงบประมาณ ส่งผลน้อยที่สุด ตามลำดับ หลักสัปปายะ 4 ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวทุกด้าน คือ ธรรมสัปปายะส่งผลมากที่สุด รองลงมา คือ อาวาสัปปายะ อาหารสัปปายะและบุคคลสัปปายะ ส่งผลน้อยที่สุด ตามลำดับ		
รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง		
การบริหารบุคลากร - การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ - การมอบหมายงานตามความสามารถ - การติดตามประเมินผลการทำงาน - ประสานงานกับหน่วยงานทุกฝ่าย การบริหารงบประมาณ - การจัดหางบประมาณให้เพียงพอ - การบริหารงบประมาณให้โปร่งใส - จัดอบรมบุคลากรด้านงบประมาณ - ขอกำลังใจสนับสนุนจากภายนอก การบริหารวัสดุอุปกรณ์ - การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ - ดูแลรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้ - การจัดเก็บวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบ - การฝึกอบรมบุคลากรฝ่ายพัสดุ การบริหารจัดการ - การวางแผนและการประเมินผล - การประสานงานและประชาสัมพันธ์ - การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม - การฝึกอบรมและการมีส่วนร่วมของชุมชน	อาวาสัปปายะ - การจัดพื้นที่ท่องเที่ยวเป็นระเบียบ - การจัดการสภาพแวดล้อมให้ร่มรื่น - การเดินทางที่สะดวก เข้าถึงง่าย มีที่จอดรถเพียงพอ - การจัดสรรอาคารสถานที่อย่างคุ้มค่า อาหารสัปปายะ - รสชาติอาหารที่หลากหลาย - มีคุณภาพมาตรฐาน และถูกสุขอนามัย - ราคาที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ - บรรยากาศและการบริการที่ดี บุคคลสัปปายะ - บุคลากรมีความรู้ด้านการท่องเที่ยว - การฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ - การวางระเบียบปฏิบัติของบุคลากร - การดูแลสวัสดิการให้เหมาะสม ธรรมสัปปายะ - การสื่อสารอย่างถูกต้องและเหมาะสม - การให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหาอย่างดี - การบรรยายธรรมและจัดกิจกรรม - การดูแลสิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติธรรม	แหล่งเรียนรู้ - การแสดงข้อมูลประวัติศาสตร์ชัดเจน - เจ้าหน้าที่มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม - การใช้เทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์ - การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เยี่ยมชม ภูมิทัศน์ - การออกแบบสถาปัตยกรรมที่สะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น - การรักษาสภาพวัดให้มีธรรมชาติร่มรื่น - การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ - การพัฒนาและอนุรักษ์วัฒนธรรม การบริหารพื้นฐาน - บุคลากรที่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว - สิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอต่อความต้องการ - การรักษาความสะอาด สิ่งแวดล้อมที่ดี - การเดินทางที่สะดวก ที่จอดรถพร้อม ความปลอดภัย - การดูแลความปลอดภัยในช่วงเทศกาล - ระบบรักษาความปลอดภัยทันสมัย - การติดตั้งป้ายจราจรภายในวัด - การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและการประเมินความเสี่ยง

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย



จากภาพที่ 1 พบว่า ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระดับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง 1. การบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของวัดท่าอิฐ 4 ด้าน ประชาชนมีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากวัดมีการอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง วัดมีการจัดทางงบประมาณในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของวัดให้เพียงพอต่อความต้องการ วัดมีการดูแลรักษาและซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้เสมอ และวัดมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามหลักสัปปายะ 4 ของวัดท่าอิฐ ประชาชนมีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากวัดมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสะอาด ร่มรื่น วัดหรือบริเวณใกล้เคียงมีร้านอาหารและเครื่องดื่มที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ ถูกสุขอนามัย วัดมีมีคฤหบดีที่มีความรู้ด้านวัฒนธรรม และเชี่ยวชาญด้านภาษาเป็นอย่างดี 3. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ 4 ด้าน ประชาชนมีความคิดเห็น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากวัดมีการแสดงข้อมูลประวัติความเป็นมา และข้อควรปฏิบัติไว้ชัดเจน และวัดมีสภาพแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงาม บุคลากรที่ให้บริการเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการ และแหล่งท่องเที่ยวของวัดมีความปลอดภัย มีการป้องกันภัย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง 1. การบริหารทรัพยากร 4 M และหลักสัปปายะ 4 มีผลสำคัญในการทำนายความสำเร็จของการบริหารจัดการ โดยแต่ละปัจจัยมีระดับความสำคัญที่แตกต่างกัน การมุ่งเน้นการบริหารจัดการอย่างมีระบบ และการให้ความสำคัญกับหลักธรรมและสภาพแวดล้อมที่ดี ซึ่งการบริหารทรัพยากรนั้น ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เนื่องจากการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ในการบริหารจัดการนั้นเป็นปัจจัยหลักในการนำแหล่งท่องเที่ยวไปสู่ความสำเร็จ รองลงมา คือ การบริหารบุคลากร และการบริหารวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีความสำคัญปานกลาง ในขณะที่การบริหารงบประมาณ ถือว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุดในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้ประสบความสำเร็จ 2. หลักสัปปายะ 4 ก็มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเช่นกัน

3. รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดท่าอิฐ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง 1. วัดท่าอิฐบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องผ่านการอบรมและมอบหมายงานตามความสามารถ



บริหารงบประมาณอย่างโปร่งใส จัดหาดูแลวัสดุอุปกรณ์คุณภาพเพื่อความสะดวกและปลอดภัยของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมีการวางแผนและประเมินผลการจัดการอย่างเป็นระบบ ประสานงานและประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดผู้เยี่ยมชม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน 2. วัดทำอิฐให้ความสำคัญกับการบริหารการท่องเที่ยวตาม หลักสัปปายะ 4 เพื่อมอบประสบการณ์ที่สะดวกสบายและปลอดภัยแก่ผู้เยี่ยมชม ด้านอวาสสัปปายะ วัดจัดพื้นที่ที่เหมาะสม ไม่แออัด ด้านอาหารสัปปายะ ให้บริการอาหารคุณภาพดี ถูกสุขอนามัย และราคาสมเหตุสมผล ด้านบุคคลสัปปายะ บุคลากรมีความรู้ ทักษะ สุภาพ และมีทัศนคติที่ดี ด้านธรรมสัปปายะ เสริมสร้างประสบการณ์ทางจิตใจผ่านการให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และการจัดกิจกรรมทางธรรมในบรรยากาศที่สงบ 3. วัดทำอิฐบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีประสิทธิภาพ โดยเน้น แหล่งเรียนรู้ ผ่านการนำเสนอข้อมูล ประวัติศาสตร์และศาสนสถานทั้งในรูปแบบกายภาพและดิจิทัล ด้านภูมิทัศน์มีการออกแบบสถาปัตยกรรมที่สะท้อนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและใช้ธรรมชาติสร้างบรรยากาศสงบ ด้านบริการพื้นฐาน มีบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรม ร้านค้าอาหาร เครื่องดื่ม ห้องน้ำสะอาด และระบบจอดรถที่สะดวกสบาย และด้านความปลอดภัย มีการติดตั้งกล้องวงจรปิด เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย การฝึกอบรมรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. วัดควรมีการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในวัดทำอิฐ โดยการร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างความยั่งยืนในด้านการบริหารทรัพยากร
2. วัดควรมีนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในด้านการบริการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยการจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมทักษะการสื่อสารและการบริการที่มีคุณภาพ
3. วัดควรมีนโยบายที่เน้นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ผ่านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พร้อมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. วัดควรตั้งคณะกรรมการเพื่อบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับจากทั้งภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะในด้านการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว และการปรับปรุงพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์
2. วัดควรมีการจัดฝึกอบรมบุคลากรให้มีทักษะในการให้บริการนักท่องเที่ยวทั้งในด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยว



3. วัดควรพัฒนาและดำเนินการโครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นและธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อมควบคู่กับการท่องเที่ยว โดยการให้ความรู้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว
เกี่ยวกับความสำคัญของการรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ระหว่างภาครัฐและเอกชนในจังหวัดอ่างทอง
2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ในจังหวัดอ่างทอง
3. การศึกษาการพัฒนาและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
ที่ยั่งยืนในจังหวัดอ่างทอง

เอกสารอ้างอิง

- จังหวัดอ่างทอง. (2567). *ข้อมูลการท่องเที่ยว*. สืบค้น 5 พฤษภาคม 2568, จาก
<http://www.angthong.go.th/data/tour.htm>
- เทศบาลเมืองบางพลับ. (2567). *ข้อมูลและรายละเอียดชุมชน*. สืบค้น 5 พฤษภาคม 2568,
จาก <https://bangplub.go.th/public/list/data/index/menu/1168>
- พระครูชลธารโสภิต (สายชล จิตตคุตโต). (2566). การบริหารจัดการศูนย์ศึกษา
พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ จังหวัดปราจีนบุรี. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*,
8(1), 152-162.
- พระครูวินัยธรศิริเชษฐ์ สิริวิพัฒน์ และคณะ. (2566). รูปแบบการบริหารจัดการเสนาสนะ
ที่พึงประสงค์ของวัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ*, 6(1), 72-86.
- พระมหาจรัญ อภิธมฺมจิตโต และคณะ. (2564). รูปแบบการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการ
บริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนในจังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสาร
มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(4), 54-65.
- พระมหาจินตวัฒน์ จารุพัตน์ และคณะ. (2563). รูปแบบการบริหารวัดสร้างสุขด้วย
กิจกรรม 5 ส จังหวัดสิงห์บุรี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(1), 198-209.
- พระมหาบรรณ ปัญญาโร และคณะ. (2567). รูปแบบการบริหารจัดการอารยสถาปัตย์
ของวัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. *วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ*, 7(2),
80-92.



- พระสมุห์บุญโชค กิตติสาโร และคณะ. (2566). การบริหารการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดวัดถ้ำกระบอก อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมการบริหาร*, 6(3), 52-65.
- พระสิริภัทร สิริภักโท. (2567). การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของวัดในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร. *วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ*, 7(3), 145-156.
- พระอุดมสิทธินายก (กำพล คุณงกโร) และคณะ. (2566). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารพุทธนวัตกรรมการจัดการ*, 6(4), 143-156.
- สำนักงานสถิติเศรษฐกิจและสังคม. (2557). *การสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทย พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: สำนักสถิติพยากรณ์.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed.). Tokyo: Aoyama Gakuin University.